

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 flr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 flr.
többször közölve 10 flr.
Bélyegdíj: külön 60 flr.

Tartalom: Zsinatunk utolsó ülészsaka. (Dixi.) — A 108-ik §. (Hurtay György.) — Középiskolai ifjuságunk vallásos nevelése. (Katecheta.) — A Tanárhiány kérdéséhez. (Minimus.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázat.

Zsinatunk utolsó ülészsaka.

1891. decz. 5-én kezdte meg zsinatunk nagy munkáját s megalkotta egyházunknak az 1893. évi márczius hó 18-án legfelsőbb jóváhagyást s királyi megerősítést nyert alkotmányát. — Éreztük mindannyian, hogy bármily nagy s mélyreható a végzett munka, mégis csonka s kiegészítésre vár. — Az egyetemes papi nyugdíjintézet, az egyet. gyámintézet törvényhozási intézkedéseket követelnek; mert biztos alapot kell vetnünk, hogy rajta kormányzati uton tovább építhessünk. — Am a dunáninneni kerületben lefolyt események egy új s valamennyinél sürgősebbnek tartott kérdést hoztak a felszínre: „az egyházkerületek arányosítását.“

Amint most állanak a dolgok, én is sürgősen elintézendőnek tartom ez ügyet; mert a kedélyek ez irányban nagyon fel vannak zaklatva; mert végét kell szakítani a nemzetiségi torzsalkodásnak; mert mindaddig, míg e kérdés függőben van, legalább is két kerületben a zsinati törvények keresztülvitele, a szükséges szabályrendeletek czélszerű elkészítése lehetetlen: mindamelltt, ha a zsinat csak is ezt végezné s a fent említett két intézkedést elhagyná vagy messze időre halasztaná, nagy hibát követne el.

Ugy tudom, hogy mind a három ügy az előkészültség egyenlő stádiumában van, s ha a megfelelő zsinati bizottságok tárgyalásain átmennek, a törvényhozás minden további fennakadás nélkül a javaslatokból törvényt alkothat s legfelsőbb szentesítés alá bocsáthatja. — Buzgóság és jóakarát kell hozzá csak, hogy az ige testté váljék; — még az idő rövidsége sem képezhet nehézséget, ha beszélő és módosító kedvteléseinknek határt vetünk.

Különösen a papi nyugdíjintézet mielőbb szervezendő. — Az anyagi helyzet sürgős kényszerét mellőzöm, ezt mindenikünk tudja, ki el nem látott családot lát maga körül s a bizonytalan jövőbe aggodalommal kénytelen tekinteni; de egyházi ele-

tünk tekintetében nagy fontossága sőt hivatása van a nyugdíjintézetnek ép úgy, mint a gyámintézetnek.

Semmi se hozza oly közel az embereket egymáshoz, mint a közös baj és nyomor s a közös védekezés szükségérzete. — Egyházunkban igen sok a bomlasztó, huza-vonát támasztó tényező, sőt a protestantizmus jelleme az egyéniség érvényesítésével nem enged oly feltétlen fegyelmet, nem tűr oly rideg egységet, mind azt a róm. katholicizmusban megtestesülve bámuljuk. — Jelen viszonyaink között pedig a kiélesedett nemzetiségi kérdés és a vele kapcsolatba hozott kerületek rendezése új válaszfalat emel a hitsorsosok közé, sőt ez a mütét talán hosszú ideig sajtó sebet üt egyházunk testén, mely csak lassan fog gyógyulni a testvéri szeretet melegének balzsama alatt is. — Ha egyházunk közvéleménye szerint, a közegyház jövőjének, békés fejlődésének érdekében szükség van reá, a bölcsesség megköveteli az összeforrasztó tényezők keresését s erősítését. — Ki tagadhatná, hogy a papi nyugdíjintézet, melyben testvérenek jobbát nyújtja a testvér, hogy segílyt nyújtson és vegyen: a kölcsönösség vonzó erejével fogja összehozni a más téren egymással szemben álló, küzdő feleket. — A pszichologiai örök, keblünkben élő törvény hatalma előtt meg fog hódolni a muló viszonyok által létre hozott jelenség. — Cselekedniünk kell tehát, cselekedniünk gyorsan, határozottan.

Zöld asztalaink nem kedveznek egyházunk belső építésének. — A többség és kisebbség rideg szemben állása, amaz a diadal biztonságával, emez a legyőzetés fájó fulánkjával távol tart egymástól, — amaz hatalmának tudatában nem enged, nem alkuszik, emez következetes akar maradni önmagához s gyávaságnak tartaná a közeledést: mindkettő megfeledekzik arról, hogy az igazságot a szeretetben kell és szabad csak valósítanunk. — De a nyugdíjintézet körén belül egymásnak terhét hordozzuk s úgy teljesítjük Krisztus parancsolatját.

Sajnos, számolnom kell e téren is azzal az eshetőséggel, hogy akadhatnak egyesek, kik a testvéri

szereket intó szavát félreértve vagy félremagyarázva, hatalomra törekvést vagy lekötelezési szándékot lát-nak fentirt soraimban. — Lehetnek ilyenek, mert a gyanúsítás igen kedvelt, bár a legnemtelenebb fe-gy-ver s ép azért az efajta emberekkel nem vitatkozom, teljék saját lelkök szennyében örömük!

Ha egyházi életünk erkölcsi épségére s egy-ségére nézve nagy horderejű a papi nyugdíjintézet megalkotása: még fontosabb s nagyobb jelentőségű az egyetemes gyámintézetnek szilárd alapra helye-zése, a hivatalos egyházhoz (legyen szabad e szót használnom) való viszonyának szabatos meghatározása s működési keretének oly megállapítása, hogy midőn egyrészt fennállása biztosittatik, másrészt szabad fej-lődése gátolva ne legyen. — Ez, meggyőződésem szerint, csakis zsinati törvényhozás útján történhetik.

Tagadhatlan tény, hogy mint minden, ugy a vallás is csak annyiban bír jelentőséggel, mennyiben az ember valódi szükségérzetét kielégíti; a nép, a gyülekezetek pedig csakis annyi súlyt fektetnek a val-lásra, mennyi hasznát tapasztalják. — Kit a vallás fel-emel, megszentel, erősít, vigasztal, az életelemének veszi, melyhez ragaszkodik, melytől megválni nem tud. —

A közönséges miveltségű ember kevés érzékkel bír a szellemi érdekek iránt, sőt az ugynevezett miveltek is szellemi, erkölcsi javaikat könnyen feláldozzák anyagi vagy társadalmi előnyökért: ha pedig a val-láshoz és egyházhoz való lútség még áldozattal is jár, vagy épen sokszorozza a jelenkor gyermekének vállára nehezedő ugy is nagy terheket, bizony köny-nyen és sokakban feltámad az a kérdés: nem lehet-ne-e kisebb árát szabni az üdvösségnek?

De az is áll, hogy kivált a gyöngéket s a köz-egyház zömétől távolesőket nem egy hivatató szó csábítgatja, mindnyája azzal a biztatással: mi nem-csak biztosabban vezetünk a mennyországba, de e földi élet terhé is hordozni segítünk. Ha e szépen hangzó ígéretet akár a csengő érc bája kíséri, akár az egyház szükségleteire nélkülözhetlen fillérek megtarthatása kecsegteti: szívesen engednek a csábí-tásnak.

Azt sem szabad felednünk, hogy időnkben a nép boldogítóknak se szere-se száma s az aranyfüst, habár értéktelen is, bűvös hatást gyakorol a jobblét után vágyódó népre. — Megesik ugyan, hogy a fél-revezetett nép a lidérczfény után indulva posványba kerül, belevész; de hát ez nagy csapás a Krisztus egyházára, mely elmulasztotta a nyáját megvédeni, az Ur drága véréen megváltottakat Isten országának megtartani.

Végre még egyet. — Tény az, hogy a visszavonás útszke már falusi egyházaink s földnépünk ke-belébe is be van dova. — Hallottuk, olvastuk, hogy a kerületek arányosításának hívei meg akarják fosztani a népet nyelvtől és vallásától s előbb ma-gyarosítani azután kalvinizálni akarják. — Ezt nem-csak mi halljuk, de hallja folyton s hallotta Tren-csénben a nép is. — Hogy ez ráfogás tudjuk mi, talán magok az álpróféták is, de nem tudja s lelki atyjának elhiszi a nép. — Ha azonban lát ni

fogja az a nép, mert szavunk nem ér hozzája, hogy a közgyház a szeretet karjaira veszi nyelvkülömbőség nélkül minden gyermekét, hogy nem kérdi zsidó-e vagy samaritanus a szükségét szenvedő, hanem enyhítő olajat önt sebeibe s bekötözi azokat; nem hiszem, hogy e tett ne győzné meg arról, hogy nyelve támadásnak kitéve nem lehet azoktól, kik anyanyel-vén tartott istentiszteletét lehetővé teszik, kik kizáró-lag az ő szellemi, vallásos s egyházi jólétéről szere-tettel gondoskodnak. — Tudom, hogy e hatást is meg lehet bénítani, sőt a gyűlölködés fokozására használni; de csak mi vessünk az Ur nevében, meg nem restülvén, s a maga idején, mikor az Ur aka-randja, aratni fogunk békességet s boldogságot.

Ime ezek az okok, melyek engem arra késztet-tek, hogy a zsinat utolsó szakán tartandó ülések programjába fölvétetni ajánljam a papi nyugdíj-intézet s az egyetemes gyámintézet ügyeit is. — A testvéri szeretetnek, a hitélet fejlesztésének, az össze-tartozás hatalmas tényezőinek állandó szerveket kívá-nok ezekben egyházunknak s ez csak törvényhozá-silag tartom kivihetőnek.

Dixi.

A 108-ik §*)

A mióta a zsinati törvények meghozattak, ta-lán egyetlen egy §. sem lett annyiszor idézve, ma-gyarázva, mint épen a 108-ik, a mely a kerületek új beosztásáról rendelkezik, és tegyük hozzá mindjárt, igen sokszor helytelenül idézve és alkalmazva. A közgyűlések zaja és szenvedélye nem igen alkalmas az ilyen kérdések tisztázására, azért jó lesz mindjárt kezdetben, itt a nyilvánosság előtt kihámozni és meg-állapítani a zsinati törvények különösen azon sza-kaszainak értelmét, a melyeknek egymástól eltérő, sőt egymással homlokegyenest ellenkező magyarázata előfordult.

Némelyek s ezek főként a Pulszky-féle javaslat pártolói, ugy magyarázzák e szakaszt, hogy a ke-rületek új beosztásának kérdéséhez sem az egyes egyházmegyék hozzá nem szólhatnak, gyűléseiken nem tárgyalhatják, s a mennyiben tennék, helytelenül cselekesznek, mivel a 108-ik §. szerint ennek tár-gyalására csak is a kerületi és egyetemes gyűlések lettek felhatalmazva. Ez a magyarázat erősen volt hangoztatva és vitatva nemcsak az egyházmegyei, hanem a kerületi, sőt magán az egyetemes közgyű-lésen is.

A többség azonban, a mely e kérdés tárgyalá-sánál meglehetősen gyengén viselte magát, azon állás-pontra helyezkedett, hogy e kérdés nagyon is tár-gyalható, sőt fontosságánál fogva tárgyalandó is egyházként és egyházmegyénként — ugyancsak a fenti §. értelmében. Ennek a nézetnek igazolására szeretnék röviden némelyeket elmondani.

Hogy a kerületek új beosztásának kérdéséhez,

*) A szerző véleményét mindenben nem osztom ugyan, de a hozzászólás érdekében közlöm. *Szerkesztő.*

főként olyan beosztáshoz, a milyen a Pulszky-féle javaslatban tervezetik hozzászólhatnak, sőt hozzászólni kötelesek az egyházak illetőleg az egyházmegyék is, az a §. szószerinti szövegéből világos. Ez ugyanis azt rendeli, hogy ez ügyben „az érdekelt egyházkerület,” és nem egyházkerületi közgyűlés hallgató meg. Hogy „egyházkerület” és „egyházkerületi közgyűlés” között van különbség és mi a különbség, azt úgy hiszem, felesleges magyaráznom; mivel azonban gyűléseinken e két dolgot annyian és annyiszor zavarták össze, legyen szabad megjegyezmem, hogy az egyházkerület az azt alkotó egyházak illetőleg egyházmegyék összesége, egyházkerületi közgyűlés pedig egyházmegyék képviselőinek törvényes formák mellett összehívott gyűlékezete. Az igaz, hogy az egyházkerület a kerületi közgyűlés által nyilatkozik, de nem Hübele Balázs módjára, nem különösen ilyen nagy fontosságú kérdésben, hanem az egyes egyházak, illetőleg egyházmegyék megkérdezésével és meghallgatásával.

Ugyanezt mondja a §. szelleme is. Sehol sincs oly szépen kifejezve az a régi protestáns elv „semmit róluunk nélkülünk,” mint itt és a 80-ik §-ban. Ha a kerületek beosztásáról van szó, meghallgatók a kerületek, ha az egyházmegyék, egyházak, szórványhelyek csatolása tervezetik, czéloztatik, az érdekelt felek mindig meghallgatók. Vagy talán az egyházkerületek kikerekítését czélzó törvényjavaslat nem érdekli sem az egyházakat, sem az egyházmegyéket? Olyan kicsinyes dolognak tartják azt némelyek, hogy százados kötelekeket szétépíteni, régi törvényes állapotokat fölzavarni, száz és száz érdeket megbolygatni, az egyházak megkérdezése nélkül is lehet? Próbálják meg, de nem fog menni. Az érdekeltek nyilatkozni fognak kérdezetlenül is, azokat meg fog kelleni hallgatni, még a legmagosabban állóknak is.

Hivatkozhatnék még régi, százados gyakorlatra is, a mely lépten nyomon azt bizonyítja, hogy a felsőbb hatóságok ilyen életbevágó kérdésnek megoldásánál, mindég a hatalom forrásához, az egyházakhoz fordultak s azok többsége szerint döntöttek. És igazuk volt, mert egyetemes egyházunk jóléte, üdve, felvirágzása, nem függ azokon a vékony szálakon, a melyek az egyes egyházakat a kerülethez, illetőleg az egyetemhez csatolják, hanem azon a szikla erőségű fundamentomon, melyet az egyes egyházak alkotnak. Az „egyházban minden hatalom az egyházközségből ered” mondja a 11. §. is — ezért a hatalom viselői róluunk nélkülünk nem intézkedhetnek.

Álláspontom igazolására még csak néhány §. a zsinati törvényekből. A 11. 80. 108-ik §.-on kívül ott van még a 87-ik r. pontja, a mely nemcsak felteszi, de elvárja a felsőbb hatóságoktól, hogy a fontosabb kérdéseket véleményadás végett leküldik, s amennyiben ezt nem tennék, feljogosítja az egyházmegyét kérdezetlenül is az ügyet tárgyalni. Ott van pl. a 111. §. a mely köteleességüké teszi a kerületi elnököknek, hogy a kerületi közgyűlést össze-

hívó levélben a fontosabb tárgyak megjelölendők, hogy azok az egyházmegyei, illetve egyházi gyűléseken is vitathatók legyenek. És ott van az elsősorlaton kívül még számos §., a mely ugyanazt mondja, de nincs egyetlen egy sem, a mely az ellenkező álláspontot igazolná.

Mindezekből világos, hogy az egyházak kikerekítésének kérdése törvénytelen alapon indult meg, törvénytelen alapon tárgyalatott, azért az egész mozgalom már is kudarcot vallott. A hány kerületi közgyűlés, mindeniknek más a nézete a felvetett nagy fontosságú kérdésben, azért igen helyesen cselekedett az egyetemes közgyűlés, a mikor a benyújtott javaslatok egyikét sem fogadta el. A mai zürzavarban a zsinat sem fog másképen cselekedhetni, más idők és más emberek kellenek az ilyen kérdések megoldására.

Hurtay György,
ev. lelkész.

Középiskolai ifjúságunk vallásos nevelése.

Hogy e kérdés megoldása égetően szükséges, világos tanubizonyosságai annak nemcsak azon felszólalások, melyek e b. lap hasábjain láttak napvilágot, hanem a testvér ev. ref. egyház érdekében fennálló közlönyökben megjelent hasonló tárgyú és sok tekintetben figyelemreméltó cikkek is.

Tény az, hogy az evangéliomból táplálkozó egyházak fennállásuknak és virágzásuknak biztosítékát a hivek tudományos alapokon nyugvó meggyőződésében s őszinte hitbuzgóságában birják; tény az is, hogy mindkettőre nevelni kell az egyház veteményes kertjében, az iskolában lelkipályai gondossággal ápolt ifjúságot.

Nevelni mondom, és nemcsak tanítani. S talán az eddigi felszólalásoknak épen az a gyengéje, hogy a vallástant csakis tantárgynak, s a vallástan tanítóját csakis tanárnak, itt-ott épen kíségitő tanárnak vették. Ez szerintem oly egyoldalúság, mely a vallásos nevelés terén, mert elégtelen eredményt szül, megbosszulja magát.

Korunk áramlata, melynek sodrában áll iskolánk is, positiv, s így legkivált a természettudományokra, s részben a philológiára fektetett nevelést követel. Az eszményi irányzatnak sok kárhoztatója és kicsinylője van. Már a szülői ház, melyben a házi tűzhely melegén növekednie kellene a vallásos buzgóságnak, a hasznosat, a kenyérkeresetet tartva szem előtt, a vallást, hacsak az anya nem ojtotta a gyermek szívébe, mellékesnek tekinti, s e felfogással felruházva küldi gyermekét a nyilvános iskolába is.

Itt pedig mit tapasztal? Minden szaktanár a maga tantárgyát nyüstöli: a matematikus a mathesist, a physikus a physikát, a philologus a nyelvészetet tartja, vallja és hirdeti egyedüli tudománynak hol négy hol öt órában hetenkint, míg a vallást, melyet nem is tekintenek tudománynak, csak úgy mellékes figyelemben részesül, még az érettségi

vizsgálatnak sem képezi rendes tárgyát, természetes, hogy a könnyűvérű ifjú e benyomások alatt azt, a mit könnyen vesz a tanrendszer, maga sem tartja sem fontosnak, sem szükségesnek, s ha a kiszabott tananyagot jól-rosszul bevágja, eleget vél tenni kötelességének. Ez pedig épen azzal a tantárggyal esik meg, melynek teljesen vérré kell válnia úgy, hogy az evangéliom vallásos világnézete az ifju világnézetévé s erkölcsi elvei az ifju életelveivé legyenek.

A tankönyvek nagy fontosságát kétségbe vonni nem akarom; de ezek e tantárgynál a vezérfonal jelentőségén túl, még ha oly ügyesen is vannak szerkesztve, nem emelkedhetnek. Ha valahol, úgy az iskolai vallásnevelésnél döntő szerepet játszik a vallásos ihletett egyén. Itt teljes mértékben igaz Neandernek jelmondata: *pectus est, quod theologum facit*. Hátha még e vezérfonalak is vagy csak száraz tantételek gyűjteményei, vagy minden vallás pszichológiai irány sőt pedagógiai szempont nélkül összeraktolt férczelmények s néha az eredetit megromtó fordítások: bizony nem csoda, ha az ifju vagy semmit nem visz az iskolából át az életbe, vagy, a mi szintén gyakran megesik, hiányos ismeretekkel, ferde fogalmakkal hagyja el a tanintézeteket, s az életben, ha van benne komoly törekvés, maga nagy munkával kénytelen az iskola mulasztását pótolni, vagy a mi még gyakrabban megtörténik, a létért való küzdelemben teljesen föl hagyja vallásos életének gondozásával, s a száradó fán száraz ággá válik, a zöldelő fáról leszakad, nyílt sebet hagyva a törzsön, melytől, ha sok lesz, az élő fa is elcsenevész, elvész.

Itt tehát kettős a feladat: Először, úgy beleilleszteni a vallásos nevelést jelenkori tanítási rendszerünkbe, hogy vallásunknak nemcsak tanai, de kivált szelleme áthassa az egész ifjúságot s az az ideálok magaslatára vezérlő szövétnékké, megszentelő erővé, buzdító ősztönné váljék. Másodsor, hogy a vallás tanár ne csak óraadó tanító legyen, hanem a szónak legszebb értelmében az ifjúságnak lelki atyja, lelki pásztora.

E kettős teendőnek folyamánya, hogy minden intézet, legyen az magán, vagy nyilvános, leány vagy fiu, gymnasium vagy reáliskola, sőt theologiai vagy jogi akadémia is, e gy lekipásztorral birjon, kinek feladata volna nemcsak a vallástant tanítani, hanem vallásos tekintetben az egész ifjúságot kezelni, tehát az ifjúsági istentiszteleteket megtartani, az urvacsorai ünnepélyeket rendezni, sőt magán lekipásztorkodás gyakorlásával is erkölcsileg fegyelmezni.

Ezzel tehát ki volna mutatva az a kör, melyben nemcsak mint tanár, és erre nagy súlyt fektetek, hanem mint lekipásztor vezetné az ifjúság vallás-erkölcsi nevelését.

Tudom, hogy ez eszme kivételében sok nehézségbe ütköznék; de úgy vagyok meggyőződve, hogy egyrészt a nehézségek leküzdhetők, másrészt az evangéliomi egyház jövőjének biztosítása, az ifjúság vallás-erkölcsi érdeke oly nagy feladatok, melyek szerintem csak ez uton elégíthetők kis, hogy a nehézségektől visszariadni nem szabad.

Minthogy ezen egy egyén vezetné a vallásoktatást a gymnasium első osztályától a nyolczadikig (ezt vesszük színórmértékül), volna heti 16 órája; elég arra, hogy egyöntetű, czéltudatos munkával kívánatos eredményt mutathasson ki, s még sem annyi, hogy tulságos megterhelhetés felett kellene panaszkodnia.

Mint az intézet rendes tanára a tanári karban foglalna helyet, s tapintatától függ, hogy kartársaival egyetértve, összeműködve azoknak jóakarataival segítette, teljesen megfeleljen hivatásának.

Köre folyton érintkezésbe hozná úgy az intézeti igazgató mint az osztályfőnök fegyelmezési köreivel; de a maga részéről kellő tapintatosság, tanártársai részéről a szükséges jóakarát képessé tenné őt arra, hogy minden összeütközést kikerülve, hathatósabbá tegye a fegyelmező eljárást, s a büntetésekből is gyógyszer készítsen az ifju lelki sebére. Ott a hol a felügyelet ily magasztos czéllal s minden tényezőök összeműködésével gyakoroltatnék, várható az ifjuság vallás-erkölcsi mértékének emelkedése s az ez alapon fejlesztett jellem az életben sem tagadná meg ápolóit.

Hogy az iskolákat fentartó testületeknek sokszorosán meg volna térítve áldozatuk, mondanom is felesleges; de a lekipásztor ily hatását megérezné nemcsak az ifjuság, mely kötelesség-hűségben növekednék, hanem örömmel tapasztalná a szaktanár is, ki emelkedett élet-irányu, lelkes fiatalssággal dolgoznék.

Adja Isten, hogy ez eszmében elvetett mag termékeny talajra hulljon!

Katecheta.

A tanárhiány kérdéséhez.

A tanárhiány égető kérdése felmerült ismét. „Buzgó evangélikus“ felvetette azt e becses lapok hasábjain „Tanárhiány és vallásnevelés“ című cikkében. (f. é. 18. sz.) Holczhammer János méltatta visszhangra a felszólalást s elég helyesen illuzoriusnak mondotta ama törekvést, hogy a tanárhiányon vallásnevelés alkalmazása által segítsünk. Legyen szabad én nekem meg az ő követelését jogtalanul nevezni. Miért áldozza fel magát épen a budai és pesti egyház!? Vagy talán nem volna részéről áldozat gyermekeinek vallásos nevelését oly egyénekre bízni, kiknek fő céljuk nem a sikeres eredmény elérése az ő növendékeikkel, hanem a tanári vizsgák jó sikerrel való megállása? S az a tudat, hogy úgy is csak ideiglenesen töltik be hivatalukat, emeli-e bennük a lelkes munkás nemes ambícióját, fokozza-e a munkakedvet? Nem működik-e bármelyikünk is nagyobb lelkesedéssel és odaadással abban az iskolában, melyről azt mondhatja: ez az én iskolám, a melyről tudja, hogy benne a kicsinyeknél magának rak alapot s a nagyoknál emelt épület szépségében maga gyönyörködik majd? Mintha hallanám itt az el!envetést, hogy egy kötelességtudó — — — Igen, ezt mi állíthatjuk, de a budai és pesti egyház nem tartozik elhinni. Ugy látszik, Holczhammer elfelejtette

már, hogy mit válaszolt nekem az e becses lapok 92-ik évfolyamának 414. lapján „Theologiai akadémiaink kibővítése“ czim alatt megjelent cikkemre s azért most én kérdezem tőle: hiszi-e, hogy az ily „folytonos személyváltozások s a kezdő fiatal emberek paedagogiai kísérletezése (mert hisz itt is gyakorlat tesz mesterré),“ — előnyére válnék a nevelés és oktatás ügyének? S vajjon nekünk melyiket kell fontosabbnak tartanunk, melyik téren kell inkább óvakodnunk az ily kísérletezés veszélyétől: a vallási vagy a világi oktatás terén? — — —

Ismétem tehát, a mit az említett cikkemben mondtam: ha jó protestáns érzelmű tanárokat akarunk alkalmazni középiskoláinkban, akkor theologiainkat egyesítve a fővárosba, az egyetem mellé kell áthelyeznünk, hogy theologusainknak alkalmat nyujthassunk philosophiai tárgyak hallgatására.

Igaz, hogy theologusainknak jogukban áll, tanulmányaiknak befejezte után, az egyetem philosophiai facultására beiratkozni. De mit mutat az eredmény? Azt, hogy erre nagyon kevesen szánják el magukat s ezek is többnyire azért, mert a lelkészi pályán nem kedvezett nekik a szerencse. Mig ellenben, ha az egyetem szomszédságukban lett volna, midőn theologiai tanulmányaikat végezték, nem hiszem, hogy legalább a látogatás kötelezettségének eleget ne tettek volna s most ha tanári állás kínálkoznék nekik, csak a vizsgákat kellene letenniök. Ismerek volt theologus-társaim közül nem egyet, ki a tanári oklevél megszerzésén fáradozik; pedig ha idejében lelkészi álláshoz jutott volna, soha sem jutott volna eszébe e czélból egy lépést is tenni; mig másrészt, ha theologiai tanulmányait egyetemi városban végezte volna, már rég kezében volna a tanári oklevél. Magam is gondoltam hasonlóra, midőn a theologiai vizsgákat letettem; de törekvésem meghiusult ezer akadály miatt.

Hogy az a bpesti theologus hány év alatt szerzi meg mindkét oklevelet, azt bizzuk az ő szorgalmára és képességére.

Hogy az órák az egyetemen és theológián kombinálhatók-e úgy, hogy egyiket a másikért ne kelljen elmulasztani? Azt hiszem igen. Tudtommal a bpesti ref. theologusok közül többen hallgatnak philosophiai tárgyat az egyetemen.

Arra törekedjünk tehát a protestáns tanárképzés érdekében, hogy legyen a fővárosban theológiánk. S azt hiszem, hogy az az egy fővárosi theologia elég is volna az egész magyarországi ev. egyháznak.

Minimus.

BELFÖLD.

Rendkívüli egyetemes gyűlés II. napja Május 24. (Folytatás.) — Az előbbeni napon tartott közgyűlést befejező sajnálatos s evangéliomi egyházunk körében semmivel sem menthető esemény következtében annak hirtelen történt feloszlata miatt: az Ujhelyi Attila ügyében szük-

seges határozat hozatala is elmaradt. A különben is izgatott hangulatot fokozta tehát még a mult napról a jelen napra átnyult ügy, melyben a közgyűlés úgy határozott, hogy az egyet. felügyelő urnak ez ügyben követett eljárása helyeslő tudomásul vétetik s neki az ügyiratok további, az egyházalkotmányban előirt intézkedések megtétele végett kiadatnak.

Evangéliomi egyházunk három középiskolája államszegélyért való folyamodásának elintézése kerül napirendre. Az iglói főgymnasium szerződési engedélyt szükségelt, a budapesti, megkötetendő szerződésének pontozatait mutatta be, melyeket jóváhagyatni óhajtott, a soproni pedig már a teljesen megkötött szerződést jóváhagyó tudomásvétel végett nyujtja be. Miután mind a három középiskolánk a segélyt nélkülözhetlen szükségesnek mutatta ki, szerződéseikben biztosítva látta a közgyűlés úgy az intézetek felekezeti jellegét, mint az önkormányzati jogokat: kérelmök-höz képest ügyeik elintéztettek.

Csecsetka Sámuel, mint az egyetemes törvényszéknek még a mult évben megválasztott, de a közgyűlésben most először megjelent bírāja, letette a törvény által előirt esküt.

Most tehát másodnapon, annyi izgalom után tárgyalás alá vétetett a rendkívüli egyetemes közgyűlés összehívásának főtárgyát képező, higgadtságot és tárgyilagos elintézést követelő ügy: — a kerületek arányosítása.

Az egyetemes bizottságnak e tárgyban alkotott s közkézen forgó javaslata felolvasottnak vétetett, mire az egyes, e tárgyban tartott kerületi gyűlések határozatai olvastattak fel, melyek lényegökben a következők:

A dunáninneni egyházkerület, minthogy az arányosítást szükségtelennek, jelen, az egyházra nézve oly nyomasztó időben kárt hozónak, egyházunk beléletét alapjából fölzavarónak és csupán politikai indító okokból származónak tekinti: elvben elveti, s kivált az egyet. bizottság törvényjavaslata s annak kivitele ellen óvást emel olyformán, hogy ha netalán a felsőbb egyházi hatóság e javaslatot áterőszakolni akarná, magára nézve levonja a legszélsőbb határig menő következtetéseket.

A dunántuli ker. az egyetemes bizottság törvényjavaslatát nem tartja sem az arányosítás szükségleteire nézve, sem az egyenlő jog és teher elosztás igényeit véve, sem az egyház békéje és egysége megóvására kielégítőnek, s kívánja, hogy a javaslat adassék vissza ugyanazon bizottságnak, hogy százados viszonyaink tekintetbe vételével javaslatát dolgozza át újra úgy, hogy az új beosztás a hitbuzgó élet emelését, az egyetértést és békességet az egyházban, és a jó szellemet biztosítsa.

A bányai ker. az egyetemes bizottság javaslatát mellőzi. Maga új beosztást javasol, nevezetesen, hogy a dunántuli és tiszai kerületek megmaradnának jelenlegi állapotukban, a jelenlegi dunáninneni ker.-hez csatoltatnának a bányai kerületből: Bars, Hont, Nógrád és zólyomi esperességek s a többi alkatrészei a bányai ker.-nek alkotnák az új, még elnevezendő kerületet. Együttel e kerület figyelemzteti az egyet. gyűlést azon körülményre, hogy a selmeczi kerületi intézet, melynek főtartása és gondozása eddig a bányai kerületet terhelte, miután ennek kebeléből kiválik, a kötelezettség sem maradhat többé a bányai kerület vállain.

A tiszai ker. az egyetemes bizottság javaslatát elfogadja ugyan, de ha az egyetemes gyűlés többsége más javaslatok mellett csoportosulna: küldötteinnek teljes szabadságot enged meggyőződésük szerint eljárni.

A kerületi javaslatok felolvasása után megindult a vita, s kivált a dunáninenni kerület képviselői egyházjogi-pénzügyi és közigazgatási okokból sőt a dogmatikai ellentétek kiemelésével is a kerületek új beosztásának elve ellen nyilatkoznak, míg végül az egyetemes gyűlés dr. Győry Elek főjegyzőnek szavazással következő indítványát, fogadta el: „Az egyetemes gyűlés a bizottság javaslatát, a melyre nézve a zsinati törvény 108. §-a értelmében az egyházkerületek már meghallgattak, ugyanazon törvény értelmében a zsinat elé terjeszti, azzal a nyilatkozattal, hogy a közigazgatás menete, a teherviselés egyenletesebb megszólása s egyházunkban az összetartozás érzetének erősítése érdekében az egyházkerületek arányosítását szükségesnek tartja. Azonban arra való tekintettel, hogy e tárgyban az egyház törvényhozó testülete lesz hivatva határozni, a javaslat részleteibe nem bocsátkozik, s a bizottság javaslatával együtt a zsinat elé terjeszti egyszersmind az egyházkerületeknek a bizottsági javaslatra vonatkozó nyilatkozatait.“

Jövőre az államsegélynek az egyetem részéről történendő felosztására kívánt indítvány megtételére egy bizottság neveztetett ki br. Prónay Dezső egyet. felügyelő úr elnöke alatt a következő tagokból: A négy kerület elnökségei = 8-an; ezeken kívül: Poszvek Sándor, Dr. Schreiner Károly, Beniczky Kálmán, Trsztyénszky Ferencz, Glaufl Pál, Szentiványi Árpád, Török József, Podmaniczky Géza báró. Ugyanezen bizottsághoz tétellett át az állami törvényhozás részéről egyházunk javára megszavazandó összegek jövő felhasználására vonatkozó javaslatok elkészítésének feladata is.

Miután a zsinat megtartására nézve a zsinati rendes, esetleg alelnökség megkeresendőnek mondatott ki, hogy a zsinatot június 7-e körüli határidőre egybehívni sziveskedjék, a gyűlés berekesztetett.

A hánsági ág. hitv. ev. esperesség május hó 16 és 17-én Temesvárott tartotta közgyűlését.

Első napon a gyámintézet ülésezett, istentisztelettel megelőzve, melyet Jeszenszky Ignác nagy-kikindai lelkésztestvérünk végzett, nagyhatású kitűnő egyházi szónoklattal s urvacsoaraosztással. Ugyancsak az első napon értekezlet tartatott a közgyűlés tárgyainak előleges megbeszélése s a közgyűlésre való kellő előkészítése végett.

Másnap a közgyűlést a gondosan összeállított főesperesi évi jelentés nyitotta meg, mire ennek fonalán mindenekelőtt a Kossuth Lajos, hazánk legnagyobb fia halhatlan érdemei s lesújtó halála feletti részvét jegyzőkönyvi megörökítése következett.

A közgyűlés napirendre tűzött egyik főbb tárgyal az egyházkerületek újabb beosztása került szőnyegre, melyet a közgyűlés elodázhatlanul szükségesnek tart oly kijelentéssel, hogy a kerület- s lélekszámarány s a dunáninenni kerületben a hazafias elem többségének létrehozása a lehetőséghez képest ne sok esperesség felbolygatásával, ki- s bekebelezésével s így lehetőleg kevés complicatioval eszközöltessék. Tárgyalva lett az egyházkerület ügy-

rendje s tisztviselőire vonatkozó szabályzata iránt elkészített bizottsági javaslat, mely kevés módosítással elfogadott. Kiegyenlítésre várt a temes-buttyini tót és németajkú hiveknek az egyház körében sajnálatos mérvű egymás közötti visszálya, minek békés megoldása azonban nem sikerült, következőleg a törvény szigorának alkalmazását fogja vonni maga után.

A szokott folyó ügyek rendszerint való sima modorban végbement letárgyalásával, miután még kitűzve lett a jövő esp. gyűlés helye, mire nézve egyhangúlag Pancsova mellett történt megállapodás az ottani egyház szíves meghívása folytán, — a közgyűlés végére az esp. tisztújítás megejtése maradt. Felolvastattott az esp. elnökségre az egyházaktól beérkezett s bizottságilag felbontott szavazatok eredményéről szóló jelentés, mely szerint az összes 25 egyház szavazatával főesperesül az e minőségben 21 éve áldásosan működő ntiszt. Kramár Béla, az egyházak kitüntetett közbizalmának iránta ez uttal is ismétlődött fényes megnyilatkozásával újból egyhangúlag választott meg s szinte ily szerencsés egyhangú választás ütött ki az esp. felügyelői állásra mélt. báró Ambrózy Béla nagybirtokos, országgyűlési képviselő személyében, ki egyházmegyénk böles kormányzásában 24 éve vesz tevékeny részt. Egyházmegyénk e szerencsés választása fölött érzett legbensőbb örömünk közepette méltán megújulnak emlékünkből esperességi elnökségünk hervadhatlan érdemei, egyház-iskolai ügyünknek — mindenha, édes magyar hazánk igaz javát is hathatósan munkáló — kitűnő vezetése körül s emez érdemeik elismerésének kifolyása s nem egyébnek műve, hogy e tisztas állásokra gyülekezeteink ragaszkodó, törhetlen bizalma őket hívta el újra.

Kiváló momentuma volt a közgyűlésnek, hogy — mintha csak az első pünkösdi szelleme szállta volna meg — az esp. elnökségen kívül a többi esp. tisztviselő is mind egyhangúlag lett megválasztva s mindnyája a régi maradt, egynek, Matheidesz Károly esp. pénztárosnak kivételével, kinek e 12 év óta viselt tisztség további megtartását körülményei nem engedvén, attól való megválása iránt határozott s visszavonhatlan kijelentést tett. Utódja a pénztároságban Bohus Károly franczfeldi lelkész lett. Visszalépesi erős szándékban volt kitűnő tollú főjegyzőnk, ntiszt. Kernüch Adolf is a főjegyzői tisztségről, melyet 12 éve lelkes buzgalommal, ügyzeretettel mesterileg tölt be; de szándéka megtört, elnémulnia kellett — a főjegyző visszalépesi bármily erős szándékánál is erősebb, egyhangúlag nyilvánult — marasztalása által a közgyűlésnek.

A közgyűlésen nyilvánult lelkes hangulat élénk nyomaikat láttuk a gyűlés végeztével is ennek tagjain, midőn a jól teljesített munka édes tudatával a közebedhez gyűltünk egybe, melyet sikerült szellemes felköszöntők fűszereztek, köztük ntiszt. főesperesünk, — Korniss Géza ügyvéd, — Szmik egyházfelügyelő, Pántyik János s Schwalm György, Binder Jenő kedvelt költőnké, Scultéty Sándor kiérd. s Kernüch Adolf ez idő szerinti esp. főjegyzőnké, az utóbbi kettő ez uttal is remek elmés ötleteivel gyönyörködtetve a jelenvoltagekat.

Adja Isten, hogy az egyházmegyénk kormányzatára elhivottak kipróbált böles vezetése alatt mindnyájan kitartó, czélutadatos, hitbuzgó, hazafias működésre válllvetve, egyesülten egyházmegyénk s általa közegyházunk s édes hazánk javára

jövőben is az Ő eddig tapasztalt segítő, buzdító, megszentelő, áldó kegyelmét birjuk!

Kiss Kálmán,
tót-aradácsi ev. lelkész.

Gróf Csáky Albin és a tanszerkiállítás Debreczenben.

Az orsz. tanszerkiállítás rendező bizottságának küldöttségét e hó 18-án délelőtt fogadta külön kihallgatáson gr. Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter, a küldöttség a miniszteri kihallgatásra a képviselőház fogadó-termébe hivatott meg. Délben megjelent ott Simonffy Imre kir. tan. polgármester, mint kiállítási rendező bizottsági elnök vezetése alatt Zádor Lajos és Eötvös Károly Lajos igazgatósági elnök, kikhez Kőrössy Sándor, Thaly Kálmán és dr. Király Ferencz országgyűlési képviselők csatlakoztak.

A küldöttség vezetőjének szóbeli előterjesztése után átvevén a bizottság memorandumát és a „Kiállítási Értesítő” megjelent számaival, válaszában a következő nagy fontosságú kijelentést tette:

Örömmel és érdeklődéssel kísértem eleitől fogva hazafias és nemes vállalkozásukat, a mint az a hazai közoktatás hivatalos órének és vezetőjének kötelessége. Örvendek, hogy ezen országos köznevelődési vállalat oly kedvező kilátásokkal rendeztetik. Beismerve országos jelentőségét, nemcsak köszönettel elfogadom a felajánlott védnökséget, hanem a megtiszteltetést úgy magamra, mint közoktatásunkra lekötöztetőnek tekintem. És hogy védnöki tisztetnek megfeleljek, nemcsak azt ígérem, hogy minden lehető kormányi támogatással továbbra is elősegítem ügyüket, hanem kijelentem, hogy mindenesetre jelen akarok lenni.

Hacsak emberileg ki nem számítható akadály közbe nem jő, ott leszek, azért is, hogy közvetlenül tapasztalhattam a közoktatás terén ama jelentékeny haladást, a mi Debreczenből a hivatalos jelentések szerint jött és hogy magam szerezzek tájékozást a további fejlesztésben állami teendőink felől.

Ismételve nagyon köszönöm figyelmöket, az átvett emlékiratot pedig a lehetőség határai között legkedvezőbben intézndem el.

Még a küldöttség tagjaival néhány szót váltott, miközben Hieronymi és gr. Tisza miniszterek is megfordultak a fogadó-teremben, azután a küldöttség lelkes örömmel távozott, hogy fölkeresse Berzeviczy Albert államtitkárt, a ki szintén a Házban fogadta a rendezőbizottság küldötteit.

Berzeviczy államtitkár is a legkedvezőbbben nyilatkozott az orsz. tanszerkiállításról, melynek sikere annál értékesebb, mert a közérdeklődést és a pénzt a millenniumi kiállítás kötötte előre le s e miatt a kormány sem támogathatja annyi állami segélylyel, mint óhajtaná s a vállalat megérdemlené.

Kedves kötelességének ösmeri a kiállítási nagybizottság elnökségét elfogadni s lehetőleg betölteni is és ha a az állami teendők sokasága miatt előbb nem munkálkodhatik is, a kiállításon mindenesetre megjelenni törekszik.

Még az emlékirat részleteire vonatkozólag tüzetes jelentést fogadván el, nyájasan bocsátotta el a küldöttséget, mely azután, valamint előzőleg is az ismerős képviselők egész raja által volt a nagy érdeklődés jeléül körülveve.

A küldöttség végre a miniszteriumba ment, hogy az egyes osztályokban tisztelegjen és informáljon, Szathmáry György miniszteri tan. igazgatósági elnökül fölkerje. E lelkes szakférfiú a legapróbb részletekre menő tudakozással tájékozván magát az eddigi fejleményekről, a kiállítás további támogatását készséggel fölajánlotta és az igazg. elnöki tisztet elfogadva, megígérte, hogy a kiállítás idején, a mikor szabadságon lesz, le fog jönni Debreczenbe.

VEGYESEK.

— **Fölvívás!** Tisztelt munkatársaimat, kik eddig is szivesek voltak dolgozataikkal támogatni, a fenforgó és egyházi életünket mélyen érintő ügyekre tekintettel, melegen fölkérem, sziveskedjenek szokott ügyszerezetökkel közreműködni, hogy egyházunk érdekei a sajtó útján is, tehát lapunkban, méltó tárgyalásban részesüljenek.

Szives testvéri üdvözléssel

Trsztjénszky Ferencz.

— **A zsinat negyedik ülészaka.** A zsinati elnökség június hó 7. napjára egybehívta a magyar-honi ág. hitv. evang. keresztyén egyház zsinatát, tehát oly módon, hogy 6. délután 4 órakor az előértekezlet fog megtartatni, az első ülés pedig csütörtökön június 7-én délelőtt 10 órakor a pesti ev. egyház Deáktéri nagy termében kezdődik.

Ez alkalmat felhasználva tisztelettel kérem a testvéreket, hogy az egyetemes lelkészi értekezlet működése irányelveinek megállapítása s az értekezlet végleges megalakulása céljából június 7-én, csütörtökön délelőtt 8 órakor ugyancsak a Deáktéri épület nagytermében menél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Pozsony, 1894. évi május 31.

Trsztjénszky Ferencz.

ideigl. elnök.

— **Néhány szó a néhány szóhoz.** Én azt állítottam, hogy nincs tanár. Ezt Holczhammer úr is elismeri. Már most kíváncsi vagyok arra, hogy hogyan alkalmaz Holczhammer úr 1200 forintos fizetéssel tanárt, mikor nincs? Ha volna, nem szóltam volna s akkor a tanárhiányról szóló cikkemet sem írtam volna meg. — A másik, hogy nem-evangelikus tanárokat alkalmaznak evangelikus iskoláinkban. No már, kérem szépen, ez az én protestáns buzgósággal össze sehogy sem fér. Ebben Holczhammer urral egyet nem értek. Vagy legyen az az iskola ág. hitv. evang. felekezeti, s akkor legyenek a tanárok is ág. hitv. ev. felekezetűek. Vagy, ha a tanárok nem ág. hitv. ev. felekezetűek, akkor felesleges az a pusztán úgynevezett ág. hitv. ev. felekezeti iskola is. Akkor legyen állami, vagy akármi más és akkor nem kell jövedelmünk jó részét czimzetes iskoláinkra költeni! Egyébiránt köszönettel és őszinte elismeréssel adózom Holczhammer urnak, hogy új eszmét vetett fel, melylyel a tanárképzést és tanárhiányt megoldhatónak véli. Eszméje eszmének kitünő, de a kivihetőségtől távol marad, amennyiben nem hiszem, hogy

a budapesti egyházak az általa ajánlott módon volnának hajlandók vallástanítói állásaik betöltésére. Bár igen szeretném!

Buzgó evangélikus.

— **A Gusztáv-Adolf egyesület köréből.** A „Gusztáv-Adolf egyesület” központi elnöksége közzé teszi, hogy ez évi 47. főközgyűlése Darmstadtban fog megtartatni, még pedig Szeptember hó 11—13. napjain. — A Gusztáv-Adolf egyesület lipcsei főegylete pedig f. é. július hó 2—4. napjain tartja 45. közgyűlését Leisznigban.

— **A besztercebányai ág. hitv. evang. ker. egyház-köztség és iskoláinak 1893. évi állapotáról** a kiadott jelentés alapján a következőkben értesülünk: Junius 17. lélekemelő ünnepe volt, mert az napon felavatattott az új orgona. Készítették Rieger testvérek (Jägerndorf) 5200 frtnyi költségen, mely összeg nagyrészen az egyháztagok által hozott áldozatokkal fedeztetett. Az új gymnasium építési ügye el van döntve. A f. 1894. év őszéig tető alá fog jutni és 1895. június 1. kész állapotban lesz átadandó. — Halállal mult ki Szumrák Ede Sámuel és dr. Kleszkeny János, mindkettő az egyháznak jeles, tevékeny presbytere. Előbbi az egyházzal is megemlékezett végrendeletében alkotva jótékony egyházi czélokra 10.000 frtnyi alapítványt. — Állásáról leköszönt Raffay Sándor gymn. helyett. tanár, Tápió-Szent-Mártonba lelkészszé történt megválasztatása folytán. Helyét Vojtko Pál felszentelt lelkész és tanárjelölt foglalta el. — Adamy Rezső kántororganista és énekvezető Szarvasra fogadott el meghívást, állása még most is betöltetlen. Csesznák Gyula eddigi egyházi jegyző polgármesterré választatván, helyére Kiszely János választatott meg. — A gymnasiumot ez évben 97 tanuló látogatja, az elemi iskolákat 223 gyermek, a leányegyházak iskolásainak száma 307. Az alumneumban csekély díj mellett 37 tanuló nyert ebédet, a szegényápoló intézet ápoltságainak száma 8. Vagyoni állás 53.855 frt 87 kr. Bevétel volt 32.884 frt 03 kr., kiadás ugyanannyi. Istentől jó előmenetel és áldás e gyülekezetre!

Oltári gyertyatartók. A Lajos-komáromi ág. hitv. ev. egyházköztségben egy istenfélő, buzgó keresztény házaspár, u. m. Schnitz András földműves és neje Szapper Rozina, pünkösdvásárnapján az Ur oltárát 6 nagy oltári gyertyatartóval ékesítette. — A gyertyatartók china ezüstműből vannak készítve, góth lábakkal: kettő közülök 58 cm., kettő 53 cm. kettő 48 cm. magas, s kerül Gavora Józsefnél (Bpest, várcziutca 17 sz. a.) szállítási költséggel együtt 96 frtba. — Midőn ezen buzgó keresztény házaspárnak nemeslelkű adományaért az egész egyházköztség nevében, ezennel itt nyilvánosan is köszönetet mondunk szívünkben kívánjuk, hogy a minden áldásoknak Istene áldja meg őket nemes cselekedetükért a leggazdagabb testi és lelki áldásokkal.

K.—

— **Pozsonyi ág. hitv. ev. lyceum tanuló ifjusága 1894-ik évi május hó 26-án délután 5 órakor** a lyceumi tornateremben (Konventutca 11.) szavalt, ének és zenei előadásokból álló örömművet rendezett következő műsorról: 1. „A bilincs” Petőfőtől. Zeneje Gaal Ferencztől. Énekli a lyceum daloskór Fröhvirth Samu karmester vezetése mellett. 2. „Népdalok.” Előadja a lyceumi zenekar. 3. „Vae, vae, care pater” . . . Jókai Mórtól. Szavalja Götche Frigyes VII. oszt. tanuló. 4. Goldner V. „Suites modernes” 4 kézre op. 38. Allegro moderato, scherzo. Zongorán elő-

adják: Fröhvirth Samu VII. és Theisz János VI. oszt. tanulók. 5. „Klapra induló” Egressy Bénitől. Énekli a lyceumi dalos kör. Zongorán kísérik: Fröhvirth Samu VII. és Theisz János VI. oszt. tanulók. 6. „A holló” Poe Edgartól. Szavalja Takács Zsigmond VIII. oszt. tanuló. 7. Kuruczdalok a XVII. és XVIII. századból.” Előadja Boros Vilmos VIII. oszt. tan. Zongorán kíséri: Grósz Géza VIII. oszt. tan. 8. Keringő a „Szultán” operetéből. Előadja a lyceumi zenekar. 9. „Lehullott a rezgő nyárfa . . .” Csipke bokor . . . Énekli a lyceumi daloskör. 10. „Borics” Tompa Mihálytól. Szavalja Keszler Ede VIII. oszt. tanuló. 11. „Száll a madár” . . . „Bécsi kendő” . . . Énekli lyceumi daloskör. 12. „Finn lovasok dala” Necke Fr.-től. Énekli a lyceum daloskör zongora és a zenekar kísérete mellett.

— **Felavatási ünnepély.** A felső-lövői nevelőintézet új épületének az ősszel kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztott felavatási ünnepélye június hó 3. d. e. 1/2 10 órakor fog megtartatni.

— **Lelkészválasztás.** Kiszácsra (Bács-szerémi egyházmegye, lelkésznek Langhoffer Károly, eddigi tarnóczi lelkész lett megválasztva.

— **Német nyelv tanítása.** Asszonyi Adolf, tanító Szepes-Bélan nagyobb tanulókat a szünidő alatt teljes ellátásra és németnyelv tanításra 25, kisebb tanulókat az iskolai évben 17 frtnyi havi fizetés mellett kész házába fogadni. Az eziránt érdeklődők forduljanak egyenesen a nevezett tanítóhoz.

PÁLYÁZAT.

Az eperjesi ág. h. ev. kerületi collegium államilag segélyezett főgymnasiumában három rendes tanszékre hirdetik ezennel pályázat, u. m.:

1. természettan és mennyiségtanra,
2. magyar nyelv és irodalomra (ideértve a görög nyelv helyett választható irodalmi tanulmányt is),
3. classica-philológiára (latin és görög.)

Ezen tanszékek közül az elsőt a collegiumi pártfogóság tölti be, a másodikat (magy. ny. és ir.) és harmadikat (class. phil.) pedig a colleg. pártfogóság meghallgatása után a nm. vall. és közokt. m. k. miniszter.

A nevezett szakokra képesítettek felhivatnak, miszerint szabályszerűleg fölszerelt kérvényeiket a collegium főgymnasiumának igazgatójához czimezve f. é. június 15-ig küldjék be.

Hogyha már alkalmazásban lévő rendes tanár választatnék meg, akkor ez azonnal véglegesen alkalmaztatik a rendes tanári fizetéssel, mely jelenleg 1000 frtnyi évi fizetés, 200 frtnyi lakpénz és 50 frtnyi 10 évi korpótlékból áll, de a pártfogóság határozata értelmében legközelebb fel fog emeltetni. Ha pedig olyan pályázóra esnék a választás, ki még nem volt alkalmazva, akkor ennek fizetése az első két évre mint próbaévre 800 frt és 100 frtnyi lakpénz, azután pedig (feltéve, hogy képesítési oklevéllel bír) a fent kitett rendes tanári fizetés.

E tanszékekre csak protestáns vallásuak pályázhatnak.

Az állások f. é. szept. 1-jén elfoglalandók.

Kelt Eperjesen, 1894. ápril 7-kén.

Dr. Schmidt Gyula,
collegiumi felügyelő.